

Streetwise professionals in Spangen

*Gericht werken aan een goede toekomst
voor overlastgevende jongeren*

Renske S. van der Gaag, MSc

Met medewerking van:

Drs. Nanne Boonstra

Drs. Ron van Wonderen

Oktober 2011

Inhoud

1.	Introductie	5
2.	Stichting The Urban Family: stapsgewijs naar zelfstandigheid	7
3.	Uitgangspunten en succesfactoren	11
4.	Resultaten	15
5.	Aandachtspunten voor de toekomst	19
6.	Conclusie	21
7.	Literatuur	23

1. Introductie

In Spangen werkt Thuis Op Straat (TOS) samen met Reel Events, een commerciële aanbieder in de non-profitsector, aan het verbeteren van de wijk via een nieuwe methodiek. Thuis Op Straat ondersteunt vier prominente jongeren uit de Bellamy groep, een groep die eerder bij de politie en deelgemeente Delfshaven bekend stond als overlastgevend. De groep krijgt steun bij het opzetten van een stichting genaamd The Urban Family (T.U.F.). Het doel van deze stichting is welzijnswerk bieden vanuit een semicommerciële benadering. Kernwoorden zijn hierbij onder meer: eigen verantwoordelijkheid, afspraken nakomen en talenten ontdekken en ontwikkelen. Door de aanpak is het aantal meldingen bij de politie van overlast rond het plein gedaald van 42 in het vorige jaar naar twee in dit jaar.

TOS heeft het Verwey-Jonker Instituut gevraagd onderzoek te doen naar de resultaten van The Urban Family. Voor dit onderzoek hebben wij in de maand oktober enkele interviews gedaan met onder meer een projectleider van TOS, jongens van The Urban Family en betrokken partijen (zie voor meer informatie bijlage 1). Ook zijn er enkele korte gesprekken geweest met bewoners over de situatie rond het Bellamyplein en over de bekendheid van deze bewoners met The Urban Family. Dit rapport bevat een beschrijving van de ontwikkelingen rond The Urban Family van het afgelopen jaar, de uitgangspunten en succesfactoren van deze methodiek, en resultaten en aandachtspunten voor de toekomst. De tekstboxen in het verslag geven een beeld van enkele projecten waar The Urban Family bij betrokken is.

Van Bellamy groep naar Urban Family

The Urban Family is ontstaan uit een initiatief om de problemen rond de Bellamy groep aan te pakken. De Bellamy groep is een groep jongeren uit de wijk Spangen die hangen op het Bellamyplein. De groep bestaat uit jongeren met verschillende etnische achtergronden in de leeftijden 16 tot 27 jaar (TOS, 2010a). De meeste jongeren hadden weinig perspectief en veroorzaakten veel geluidsoverlast en een gevoel van onveiligheid bij bewoners. Dit ging gepaard met drank- en softdrugsgebruik (TOS, 2010b). Een aantal van deze jongeren hield zich ook bezig met criminele activiteiten, waaronder vermogens- en geweldsdelicten. De groep stond bij de deelgemeente te boek als onhandelbaar en als ‘harde kern jongeren’ en heeft . Een geweldsincident in 2009 waarbij deze groep betrokken was, vormde de directe aanleiding om met de groep aan de slag te gaan en een groepsaanpak op de groep in te zetten. Deze groepsaanpak is inmiddels afgesloten. Vanuit deze aanpak is het idee voor stichting The Urban Family ontstaan (TOS, 2010b).

Een projectleider bij TOS wilde weten waarom deze jongens zo onhandelbaar waren en wat hier aan te doen zou zijn. Hij zocht daarom contact met de jongens. Het belang-

rijkste uitgangspunt bij dit contact was het zoeken naar de kracht van de groep en de individuele talenten binnen de groep. De kracht en interesse van de groep bleek bij de muziek te liggen. Zo is in oktober 2010 het plan voor Bellamy Beats ontstaan (zie Tekstbox 1): een dag op het Bellamyplein met activiteiten en een podium voor jong en oud, georganiseerd door jongens van de Bellamy

Tekstbox 1: Bellamy Beats

De Bellamy Beats in 2010 was een speciale dag, gevuld met activiteiten voor jong en oud op het Bellamyplein (300 bezoekers) (TOS, 2010a). The Urban Family heeft alles georganiseerd, de vrijdag voor het evenement alles opgebouwd en de activiteiten voor de kleine kinderen begeleid (zoals pizzabakken). Daarna hebben zij alles opgebouwd voor het muzikale avondprogramma dat zij presenteerden en waarin zij zelf, maar ook anderen uit de wijk optraden. De zondag na de Bellamy Beats waren ze er ook weer allemaal om alles af te breken. Jongeren uit de wijk hebben het er nog steeds over.

groep. Het evenement had een positieve invloed op kinderen en jongeren. Dat vormde voor de betrokken jongens (vier prominente jongeren van de groep), en de projectleider van TOS een belangrijke motivatie voor het oprichten van een stichting genaamd The Urban Family.

2. Stichting The Urban Family: stapsgewijs naar zelfstandigheid

The Urban Family is een stichting in wording. Een viertal jongens uit de Bellamy groep zet de stichting onder begeleiding op; uiteindelijk gaan ze die zelf draaiende houden. Een belangrijk doel van deze stichting is om jongeren bij te staan voordat zij afglijden in de samenleving. De stichting wil ze duidelijk maken dat het belangrijk is om kansen te pakken en diploma's te halen. The Urban Family doet dit door verschillende onderwerpen aan te kaarten en projecten te organiseren voor kinderen, jongeren en de wijk.

De jongens die de stichting opzetten, zorgen niet alleen voor een betere toekomst voor zichzelf. Ze proberen ook andere kinderen en jongeren door allerlei projecten een beter toekomstperspectief

Tekstbox 2: Rap-workshops op scholen en de cd 'Wijkregels'

Een samenwerking tussen TOS en Delphi Opbouwwerk leidde tot het idee voor een cd over wijkregels. De jongens van de Urban Family hebben op basisscholen in de omgeving rap-workshops gegeven. Kinderen schreven zelf onder begeleiding van The Urban Family teksten en leerden rappen. Door nauwe samenwerking met verschillende partijen is daar een cd van gemaakt. De cd is met veel succes gepresenteerd in het bijzijn van het Jeugdjournaal. De jongens van The Urban Family hebben vooraf nog met de kinderen geoefend en konden zelf alle raps meedoen. Daardoor konden ze elke groep begeleiden. Voor de cd is nauw samengewerkt met allerlei partijen.

De cd is een succes. Veel kinderen kunnen alle raps meezingen. Voor de kinderen die meegedaan hebben was het ook een ervaring waar ze trots op zijn. Een opbouwwerker geeft hiervan een mooi voorbeeld over een meisje dat vijf maanden in Nederland was: *'Zij heeft zelf, ze was vijf maanden in Nederland, de regels geschreven voor haar rap. (...) Later liep ik met haar, als lid van de kinderraad, langs een plek en vroeg wat ze daarvan vond. Ze zei: 'Dit is een leuke plek, want hier heb ik staan rappen'.*

Foto: Presentatie van de cd 'Wijkregels'. Rappen onder begeleiding van The Urban Family.

deze projecten een eigen platenlabel opzetten. Dat geeft talent uit de wijk een podium en helpt jongeren hun eigen talenten te ontdekken, en mogelijk zelfs bij een carrière in de muziek.

te bieden. Hierbij gaat het *niet* om het organiseren van leuke activiteiten, maar juist om projecten die jongeren structureel helpen een beter bestaan op te bouwen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van stageplaatsen of bijbaanprojecten in de wijk (voor bijbaan- en zakgeldprojecten zie Tekstbox 4 en 5). Zo kunnen jongeren geld verdienen en tegelijkertijd verantwoordelijkheid leren nemen, zelfvertrouwen krijgen en een basis van kennis en vaardigheden ontwikkelen voor de toekomst. Bovendien betekent deelname aan een project dat zij op dat moment niet op straat hangen, maar op een positieve manier bijdragen aan de buurt. Een belangrijk verbindend thema blijft hierbij muziek. Uiteindelijk willen de jongens naast al

Talenten ontdekken, ontwikkelen en gebruiken

Aanvankelijk is met zeven jongeren geschreven aan een projectvoorstel voor de stichting. Voor de werkbaarheid van de stichting heeft de projectleider van TOS vier jongens vanwege hun talenten en hun prominente rol

binnen de Bellamy groep gevraagd om mee te doen aan het opzetten van een stichting. De vier jongens die de stichting moeten gaan leiden hebben ieder hun eigen talenten. Zo is een van hen, degene met talent voor communicatie, de vertegenwoordiger van de stichting naar buiten toe. Hij is ook verantwoordelijk voor het netwerken. De ander is verantwoordelijk voor de brassband (zie tekstbox 3) en het organiseren van feesten en evenementen. De derde is op het gebied

van muziek hoofd audio en media en de vierde met een talent voor technologie en computers richt zich op graphics en design voor een website.

De werkzaamheden van de stichting zijn gericht op het vergroten en verbeteren van de *competenties* van de jongeren en op het verwerven van benodigde *kwalificaties*. Zo hebben alle jongens een eigen mentor die hen begeleidt, opleidt, maar ook van het netwerk voorziet dat nodig is om te overleven als stichting. Zo is er een webdesigner betrokken en een jurist die ze helpt bij de juridische kant van een stichting. Tegelijkertijd volgen alle jongens twee avonden per week een opleiding die zij gedurende de week in praktijk brengen. Ze moeten werk voor de stichting verrichten en krijgen daar in hun opleiding weer een cijfer voor. Zo leren ze verantwoordelijk te zijn voor wat ze doen, maar leren ze ook over het organiseren van evenementen en de zakelijke kant van een stichting, zoals het binnenhalen van werk.

De activiteiten waar The Urban Family zich op richt hebben hetzelfde uitgangspunt: kansen bieden om de kwaliteit en talenten van kinderen en jongeren naar boven te halen. Eén van de geïnterviewden noemt dit de olievlekmogelijkheden van The Urban Family. Jongens van The Urban Family worden zelf weer ingezet bij andere groepen. Zo gaat een van de jongens van The Urban Family een nieuwe groep jongeren begeleiden onder begeleiding van de projectleider van TOS.

Streetwise professionals in ontwikkeling

De jongens van The Urban Family hebben weinig opleiding, maar beschikken wel over een waardevol netwerk, namelijk hun netwerk in de wijk. Zij wonen zelf hun hele leven in de wijk, kennen de jongeren die vaak op straat vertoeven en weten wat deze jongeren willen en nodig hebben. Daarbij komt dat zij ook de ouders en de gezinssituatie kennen van de jongeren. The Urban Family is in

Tekstbox 3: Brassband

De brassband is een band met tieners die licht overlastgevend waren. Na drie maanden trainen kon de band starten (TOS, 2010a). Eén van de jongens van de Urban Family begeleidt de brassband bij de oefensessies. De jongeren vinden de brassband leuk en hebben veel (commerciële) optredens.

Ook hier geldt: als jongens zich niet gedragen zijn zij hun plek in de brassband kwijt. Om mee te mogen doen moeten jongeren zorgen dat het goed gaat op school en dat zij geen contact hebben met de politie. Er is veel contact met het netwerk om de jongere heen: *'Gaat het op school niet goed? Heeft school jouw moeder gebeld en heb je straf? Dan praat ik met jouw moeder. Ben je een week geschorst op school? Dan hoef je ook een week niet te komen naar de brassband. Zorg dat het goed gaat op school, zorg dat je mama tevreden is, dan mag je weer komen.'* (Interview T.U.F.)

Foto: Brassband Tac-Tics in actie

staat om het institutionele netwerk van de projectleider van TOS te combineren met het informele netwerk in de wijk. Als jongeren deelnemen aan een project zoals de brassband, betekent dit automatisch dat jongens van The Urban Family contact houden met bijvoorbeeld ouders, de mentor op school en de wijkagent.

Daarnaast weten de jongens van The Urban Family, ondanks hun geringe opleiding, op hun eigen manier groepen jongeren in de wijk te bereiken en aan te spreken. Het zijn streetwise kids die de taal en cultuur van straat goed kennen. Een van de geïnterviewden noemt als voorbeeld de rol van de jongens tijdens de rap-workshops die zij gaven in het kader van de cd 'Wijkregels' (zie tekstbox 2):

'Het zijn geen docenten. Ze doen het op een andere manier, maar wel voortreffelijk. Ze hebben een eigen manier en een eigen drive en uiteindelijk komen ze tot een goed resultaat.'

De jongens weten door hun kennis van de straat veel te bereiken. Daarnaast leren ze veel in de opleiding die zij volgen, en via de begeleiding die ze krijgen van mentoren uit het vakgebied. Zo werken ze aan hun cv en bouwen ze geleidelijk ervaring, kennis, en een professioneel netwerk op.

Positief rolmodel

De jongens willen een positief rolmodel zijn voor de jongere generatie en hebben binnen de groep een voortrekkersrol. Jongeren in hun groep zien het succes en willen dat vervolgens ook. Dit is van groot belang, omdat de eerdere rolmodellen vooral bestonden uit criminelen en drugsdealers en in een enkel geval een profvoetballer. The Urban Family wil de jongeren in de buurt laten zien dat het ook anders kan. Door zelf het goede voorbeeld te geven, hopen ze jongeren te inspireren om op het rechte pad te blijven. Ze laten de jongeren in de buurt zien en ervaren dat positief gedrag, hard werken en positief zijn, worden beloond.

De toekomst: in fases toewerken naar een stichting

De opbouw naar een stichting zal in drie fases verlopen die ieder ongeveer een jaar duren. The Urban Family is nu een jaar bezig. De groep jongens is uitdagingen aangegaan en heeft in de eerste fase laten zien ook langere tijd gemotiveerd te kunnen blijven. De samenwerking tussen de jongens en de projectleider van TOS verloopt goed: ze kennen elkaar, vertrouwen elkaar en kunnen elkaar aanspreken als dat nodig is. In deze eerste fase wordt The Urban Family vanuit TOS en Reel Events begeleid. De jongeren volgen een opleiding en worden geleidelijk verbonden aan een mentor uit het netwerk van de projectleider van TOS. Deze mentor brengt ook het netwerk met zich mee dat nodig is voor de stichting.

Volgend jaar zal de stichting officieel van start gaan (tweede fase). De tweede fase begint met een presentatie van de website van de stichting. In de tweede fase moet er ook een pand komen waarin de stichting zich kan vestigen. De tweede fase staat in het teken van het formeel opzetten van de stichting, praktische zaken in orde maken, netwerken, opleiden en leren om de stichting zelfstandig te draaien en opdrachten binnen te halen.

In de derde fase gaat de stichting zelfstandig draaien. Er blijven lijnen met de mentoren, maar deze zullen geleidelijk een minder grote rol spelen. De bedoeling is dat de jongens met de ervaring die zij dan hebben opgedaan zelf jongeren uitkiezen om op te leiden en zo de methodiek voortzetten.

3. Uitgangspunten en succesfactoren

Verantwoordelijk voor eigen leven

Een belangrijk uitgangspunt van The Urban Family is dat jongeren hun leven op een andere en positievere manier vorm kunnen geven en tegelijkertijd degene kunnen blijven die ze zijn. Eigen verantwoordelijkheid is daarbij belangrijk, of zoals de projectleider het uitdrukt: *'Mate, the World doesn't owe you a living'*. Kortom, iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen leven. Je kunt boos zijn op instanties, maar die verander je niet. Je eigen gedrag kun je wel veranderen en daarmee ook de reactie die je als persoon of groep oproept. Bijvoorbeeld de politie groeten, in plaats van uitschelden: een tip die de projectleider al bij een van de eerste contacten met de Bellamy groep aan de jongens gaf.

Tegelijkertijd betekent het ook de aangeboden kansen aanpakken. De projectleider van TOS verwoordt dit als volgt: *'Ik bied de jongens wat de wereld te bieden heeft, maar dan moeten ze er wel zelf uithalen wat erin zit. Dat zijn ze nu aan het doen.'* Eén van de geïnterviewden omschrijft de filosofie achter de aanpak als volgt:

'Niet verwennen, maar zelf kwaliteiten laten ontwikkelen. Intrinsieke motivatie en verantwoordelijkheid geven, vormen de kern van de aanpak. Op het moment dat je jongeren zelf verantwoordelijk maakt om een bedrijfje op te starten, geef je ze vertrouwen, maar ze hebben ook iets te verliezen. Bij andere vormen van jongerenwerk hebben jongeren vaak niets te verliezen. Het is voor het eerst dat hier een groep jongeren echt serieus genomen wordt en dat het vertrouwen er is dat zij gebruikmaken van hun positieve kwaliteiten.'

Duidelijke afspraken

Niet minder belangrijk is het nakomen van afspraken en verantwoordelijkheden. Er zijn duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over te laat komen (niet doen, en als het toch een keer gebeurt dan van tevoren laten weten), 's ochtends je bed uitkomen ongeacht de nacht ervoor, en niet in aanraking komen met politie of justitie. De projectleider merkt op dat als één van de jongens in aanraking zou komen met de politie, dit ook de reputatie van The Urban Family schaadt. Dat wil hij niet hebben. De jongens van The Urban Family hebben dus daadwerkelijk wat te verliezen: *'De jongens weten dat ze er uitgetrapt worden als ze zich niet gedragen.'* Goed contact met samenwerkingspartners, zoals de politie, is ook een van deze afspraken.

De jongens leren stapsgewijs omgaan met de verantwoordelijkheden die bij een eigen stichting horen. Zij worden aangesproken als zij een dag hun e-mail niet beantwoorden, hun telefoon niet opnemen of agenda niet bijhouden. De nadruk ligt bij dit soort gedrag wel op het leren: *'Ze zullen geen sancties krijgen, want je moet realistisch blijven met deze jongeren. Mensen mogen fouten maken, daarvan leer je'*, zo zegt de projectleider van TOS. Elkaar aanspreken blijkt een sterk instrument.

Praktijk, begeleiding, opleiding en netwerk bieden

De jongens combineren de praktijk en de activiteiten die zij eerder al leuk vonden en ook goed bleken te kunnen, met een concrete opleiding. Praktijk en opleiding vullen elkaar aan. Tegelijkertijd bouwen zij zowel door de opleiding als door de begeleiding van een mentor op hun vakgebied een professioneel netwerk op. De contacten van de projectleider zijn daarbij erg waardevol. Hij helpt hen een afspraak te maken met mensen met wie het eerst niet lukte om contact te krijgen (bijvoorbeeld een notaris).

Wij doen iets voor jou, jij doet iets voor ons en daarmee voor jezelf

Het 'gunst voor een gunst' principe is een belangrijk onderdeel van The Urban Family. Dit wordt op een positieve manier ingezet: *'We werken met zijn allen. Je moet wel wat doen. Wij doen wat voor jou, jij doet wat voor ons, maar tegelijkertijd, als je wat voor ons doet, doe je het ook voor jezelf. Want er wordt gevraagd: 'Kom niet in aanraking met de politie, doe dat voor ons.' Maar wat levert het jou op? Veel meer!'* Een ander voorbeeld hiervan is een jongen die 600 euro boete had en hiervoor twaalf dagen zou moeten zitten. De projectleider heeft toen 600 euro betaald met de afspraak dat de jongen dit zou terugbetalen door zestig uur te werken: *'Als ik hem niet had gekend, en als ik The Urban Family niet had gekend, dan had ik hem niet vrijgekocht. Maar ik heb dit gedaan, omdat de jongens van The Urban Family het me gevraagd hebben. Ze maken zich medeverantwoordelijk voor zijn acties', aldus de projectleider van TOS.*

De kracht van de groep

Voorheen kreeg de Bellamy groep als geheel de schuld als één jongere iets uithaalde. De Bellamy groep heeft als The Urban Family inmiddels successen behaald en wil niet meer dat één persoon het voor de groep verpest. Gedrag dat tegen het belang van de groep ingaat, kan betekenen voor de betreffende jongere dat hij uit de groep valt: *'Bij negen van de tien jongens lukt het om vat te krijgen. Het is ook wel een aantal keer voorgekomen dat het niet lukte. Dan worden ze ook echt uit de groep gezet. Uiteindelijk krabbelen ze dan vaak toch weer terug. De groep ziet dat het goed gaat en dat het werk wat oplevert. Zij spreken degenen die moeilijk doen erop aan.'*

De angst om uit de groep te vallen is groot. Het contact tussen verschillende partijen is daarbij

Tekstbox 4: Bijbaanprojecten (jongeren 19+)

Via bijbaanprojecten (onder andere schilders- of tuinierproject) worden jongeren ingezet bijvoorbeeld door de woningbouwvereniging of VVE's om portieken te verven of schoon te maken. Of zij werken in opdracht van de woningbouwvereniging tuinen of groenstroken bij. Daarbij worden ze dan begeleid door een oud-hovenier die ze uitlegt wat wel en wat niet te knippen. Aan het eind van de week krijgen ze het geld dat zij verdiend hebben uitbetaald.

De jongens van The Urban Family begeleiden dit en worden hierbij zelf gecoacht door een professional: *'En wij zorgen dat het netjes wordt geleverd. De klant is koning, alles moet netjes. Dat heeft ervoor gezorgd dat er na de eerste keer nog een tweede keer is bijgekomen, groter dan de eerste keer. Ze hebben gezien dat de eerste klus netjes was.'* (Interview T.U.F)

Foto: Jongeren aan het werk voor het tuinierproject

belangrijk. De wijkagent geeft bijvoorbeeld aan de projectleider van TOS een seintje als er problemen zijn met iemand uit de groep. De projectleider geeft dit door aan de jongens van The Urban Family met de vraag of zij hier iets mee kunnen. De wijkagent laat weten wanneer het weer beter gaat met de betreffende jongere. Eén van de jongens van The Urban Family zegt daarover: *'Het is ook de manier waarop je het terugbrengt naar zo'n jongen. Je moet niet zeggen: 'Hé, de politie zit achter je aan'. Je gaat proberen te praten met zo'n jongen en vraagt hem: 'Waar ben je mee bezig? Kunnen we je ergens mee helpen?' We hoeven niet te zeggen dat je gezien wordt door de politie.'* De projectleider van TOS en de jongens van The Urban Family hebben contacten met verschillende

instanties, zoals schuldhulpverlening. Wanneer een jongere in de problemen zit, is vaak de drempel

te hoog om contact te zoeken met deze instanties. De jongens van The Urban Family kunnen de drempel voor jongeren om contact op te nemen met deze instanties, verlagen. Zo willen zij voorkomen dat jongeren nog verder afglijden.

Gedrevenheid en samenwerking

De gedrevenheid en samenwerking tussen verschillende partijen rondom The Urban Family is een belangrijke factor voor het succes van het project. De projectleider en wijkagent kunnen elkaar dag en nacht bereiken en werken effectief samen: *'Wij (projectleider en wijkagent) kunnen elkaar 24 uur per dag bereiken, maar dan ook echt 24 uur per dag. Als dat niet zo is dan heb je een probleem. Je moet snel een interventie kunnen plegen als dat nodig is.'*

Veel activiteiten vinden 's avonds of in het weekend plaats. Ook dan is de projectleider van TOS erbij. Deze gedrevenheid en inzet gaan nog verder. De wijkagent vertelt dat hij zijn telefoonnummer in het begin aan de hele groep jongeren gegeven heeft, zodat ze hem zouden kunnen bereiken als er problemen waren. In het begin werd hij inderdaad regelmatig gebeld, maar nu gebeurt dat steeds minder vaak. Ook hebben de projectleider en de wijkagent het een en ander op het spel gezet voor een van de jongeren uit het schildersproject: *'We hebben ooit een geval gehad van een jongen die nog een aantal dagen moest uitzitten in de gevangenis en die zou worden opgehaald. Toen heb ik gezegd tegen de politie: 'Wacht tot het schildersproject is opgehouden, dan zorgen wij dat hij zich zelf meldt'. De wijkagent heeft toen tegen zijn chef gezegd dat hij daarvoor garant zou staan. Ik heb dat toen ook naar die jongens teruggekoppeld, van: 'Jongens, als we dit niet doen, is mijn reputatie naar de knoppen en zijn reputatie naar de knoppen'. Hij heeft zich uiteindelijk zelf gemeld.'* Dit heeft tot veel vertrouwen aan beide kanten geleid, maar vraagt dus een behoorlijke inzet en flexibiliteit van de betrokken professionals.

Borging in de wijk en achterban

De Bellamy groep heeft een groot netwerk in de wijk. Met The Urban Family maken zij op een positieve manier gebruik van deze

achterban. Zij hebben makkelijk toegang, weten wat er speelt, en kunnen hun achterban mobiliseren bij evenementen, maar ook voor bijbaan- en zakgeldprojecten. Bovendien hebben ze niet alleen contact met de jongeren zelf, maar kennen ze ook de ouders, de wijkagent en vaak ook de docent van deze jongeren. Ook bij het

opzetten van activiteiten is deze achterban belangrijk. De groep weet veel kinderen en jongeren te mobiliseren om mee te werken en mee te doen.

Tekstbox 5: Zakgeldproject (jongeren 12-18 jaar)

Jongeren van het zakgeldproject worden ingezet voor allerlei klussen in de wijk. Zij kunnen worden ingezet door verschillende partijen, zoals de woningbouwvereniging, de gemeente, maar ook bewoners uit de wijk. De jongeren hebben een ondersteunende functie en vallen onder een vak- of oproepkracht. Zij doen klussen zoals het verspreiden van folders, het schenken van koffie en thee op bewoners-vergaderingen, of ze helpen bij activiteiten of evenementen.

4. Resultaten

The Urban Family wil op verschillende niveaus resultaten bereiken en mensen aanspreken. Hieronder beschrijven we de belangrijkste resultaten. Het gaat om zowel objectieve resultaten (meldingen van overlast, bereikte groepen) als subjectieve resultaten (kinderen en jongeren, bewoners, zakelijk).

Cijfers over overlast

In oktober 2010 is de basis gelegd voor The Urban Family. Uit cijfers van de wijkagent blijkt dat sinds die tijd het aantal meldingen van overlast met bijna honderd procent is gedaald, van 41 naar 2 meldingen van overlast rondom het Bellamyplein. De twee meldingen die er zijn, hebben volgens de wijkagent niet te maken met de Bellamy groep. Ook noteren zowel de wijkagent als de woningbouwvereniging een afname van graffiti in de wijk. Het is niet mogelijk om te beoordelen of het Bellamyplein ook veiliger is geworden.

De jongens van The Urban Family

Voor de vier jongens van de Urban Family betekent hun deelname in de stichting een nieuwe richting in hun leven. Zij hebben het gevoel gekregen dat ze belangrijker zijn geworden en dat ze nu meetellen in de maatschappij. Ook

worden ze voor het werk dat ze doen op een positieve manier erkend door professionals, bewoners en de politiek. Eén van de jongens omschrijft het als volgt: *'Ja, eigenlijk is het de mooiste baan ooit. Door te doen wat je leuk vindt en er geld mee te verdienen, maar tegelijkertijd zien dat het profijt heeft voor de wijk, die combinatie is het aller mooiste. Je gaat naar je werk, en aan het einde heeft Pietje een 7,5 gehaald voor zijn toets, er komt er een cd uit, iemand heeft zijn schulden afbetaald. En ik heb eraan bijgedragen dat het lukte en tegelijkertijd maak ik mijn eigen muziek!'*

Met The Urban Family creëren de jongeren voor zichzelf perspectief voor de toekomst en de basis voor een volwaardig bestaan waarin zij zelf hun geld verdienen. Met deze manier van werken doen zij dat tegelijkertijd ook voor anderen en voor hun (toekomstige) gezin.

Kinderen en jongeren in de wijk

De kinderen en jongeren in de wijk die we hebben geïnterviewd zijn positief over de The Urban Family en de activiteiten waar The Urban Family bij betrokken is. Twee jongeren die vaak op het Bellamyplein zitten, vertellen dat zij de activiteiten leuk vinden en dat zij allebei volgend jaar stage gaan lopen bij de stichting. Ze vinden het goed dat ook jongere kinderen op een positieve manier meegenomen worden in de activiteiten. Ze vinden zelfs dat er nog wel meer georganiseerd mag worden. Eén van de geïnterviewden vindt alleen al het feit dat jongeren een kans krijgen belangrijk: *'Er zullen altijd jongeren zijn die er geen zin in hebben of die het niet redden, maar er zijn er zeker ook een aantal die het hierdoor wel redden. Ze krijgen wel een kans. Al leer je ze*

Tekstbox 6: Resultaten in cijfers

- 4 jongeren Bellamy groep in opleiding voor stichting The Urban Family;
- 20 jongeren Bellamy groep hebben deelgenomen in werkprojecten;
- 8 jongeren hebben intussen stage gelopen bij The Urban Family;
- Ruim 150 individuele jongeren uit de wijk participeerden in projecten of activiteiten van The Urban Family;
- De omzet van de projecten van The Urban Family was in 2011 €57.000. Van dit geld zijn materialen gekocht waarmee de projecten voortgezet kunnen worden.

alleen maar om respect te hebben voor ouderen, op tijd te komen en de handen uit de mouwen te steken, dan komen ze er verder zelf wel.'

De bijbaan- en zakgeldprojecten waar jongeren uit de wijk actief aan deelnemen, zijn bovendien veelzijdig. Ze zijn educatief, zorgen dat jongeren van de straat zijn, dat ze hun geld verdienen, op een positieve manier bijdragen aan de buurt en dat bewoners en jongeren elkaar leren kennen. *'Begin vorig jaar hadden we veel last van graffiti, dat zie je nu nergens meer terug. Ze doen die schilderprojecten, dan willen ze het toch schoon houden'* (interview met wijkagent). Ook hier geldt dat jongeren zich aan regels moeten houden om mee te kunnen doen: op tijd aanwezig zijn, klantvriendelijk werken (de klant betaalt) en geen contact hebben met politie of justitie - want dat schaadt de reputatie van het project. De projecten van The Urban Family worden door de woningbouwcorporatie ook aangegrepen om jongeren mee te laten helpen bij het schoonmaken van de wijk of het verwijderen van graffiti en om ze te laten zien welke kosten hieraan verbonden zijn.

Een bijkomend resultaat is dat kinderen en jongeren in beeld zijn van The Urban Family als zij meedoen aan een project. Daarmee zijn zij ook in beeld van de Deelgemeente Delfshaven. De kinderen en jongeren zijn tijdens de projecten van de straat en er is contact met het netwerk rondom de jongeren, zowel met het wijk- als met het professionele netwerk. Het is duidelijk waar de jongere mee bezig is en wat zijn of haar situatie is.

Bewoners

We hebben korte gesprekken gevoerd met een aantal bewoners van verschillende etnische achtergronden rond het Bellamyplein. Daaruit blijkt dat bij hen de naamsbekendheid van The Urban Family nog te wensen overlaat. Over de situatie op en rond het plein verschillen de meningen van de bewoners. Enkele bewoners zeggen nergens last van te hebben. Andere geven aan wel overlast van jongeren te ervaren, kinderen niet buiten te laten spelen vanwege de situatie, of zich onveilig te voelen. Onduidelijk is echter of, en in hoeverre deze problemen verband houden met de Bellamy groep. In de buurt zijn immers ook andere jongeren die zich buiten op straat manifesteren en die niet tot het netwerk van de Bellamy groep behoren.

De verhalen van de geïnterviewde professionals zijn positiever. De bijbaanprojecten zorgen ervoor dat jongeren en bewoners elkaar leren kennen, elkaar serieus nemen en dat deze bewoners nu ook goede kanten van de jongeren zien. Bijvoorbeeld, dat ze de portiek goed schoonmaken of de tuin bijwerken. Elkaar kennen heeft vele positieve neveneffecten, zoals elkaar groeten op straat of in de winkel, en minder overlast. Op hun beurt zijn er ook weer bewoners die werk hebben voor de jongeren of een aanvraag doen voor het zakgeld- of bijbaanproject. Eén van de geïnterviewden noemt het een positieve kruisbestuiving voor jongeren, bewoners, en wijk.

Zakelijk

The Urban Family is een voorbeeld van welzijnswerk met een semicommerciële benadering. Het moet een stichting worden die niet volledig afhankelijk is van subsidies, maar ook eigen inkomsten heeft. De inkomsten van het werk vloeien terug naar The Urban Family en direct en indirect ook naar de jongeren en de wijk. De bijbaanprojecten bieden jongeren in de wijk werk waarmee zij zich voorbereiden op de toekomst. Ze leren de competenties die voor het werkende leven nodig zijn. Tegelijkertijd bieden deze projecten goedkope arbeidskrachten en daarmee de mogelijkheid bepaald werk goedkoper uit te voeren. Zo vermeldt de wijkconciërge van de woningcorporatie dat de inzet van de jongeren via het bijbaanproject het mogelijk maakte om flink te bezuinigen op werk rond een groenstrook die weg moest. Zakelijk gezien zijn de projecten van The Urban Family voor veel partijen aantrekkelijk. Toch zou The Urban Family dit zelf graag nog meer structureel ingebed zien om zo de bijbaanprojecten meer basis te geven. Bijvoorbeeld door het uitbesteden van een

vast percentage van bepaalde werkzaamheden in de wijk (groen bijhouden, portieken schoonmaken, schilderwerk, et cetera) door woningbouwverenigingen en deelgemeente.

5. Aandachtspunten voor de toekomst

Successen vieren en naar buiten brengen

Het vieren van successen en deze successen ook naar buiten brengen is een belangrijk aandachtspunt. Het stilstaan bij geslaagde gebeurtenissen is nodig om de resultaten van de aanpak te laten zien, maar werkt ook motiverend voor de betrokken jongeren. Het onder de aandacht brengen van successen helpt The Urban Family daarnaast meer bekendheid te geven onder bewoners. Meer bekendheid kan ervoor zorgen dat bewoners meer op The Urban Family letten en zo ook vaker de positieve ontwikkelingen zien. Bovendien kunnen bewoners The Urban Family ook werk bezorgen, bijvoorbeeld klussen in en rondom het huis of een opdracht namens de Vereniging voor Eigenaren. Dit kan alleen als zij ook weten dat The Urban Family bestaat en wat ze van The Urban Family kunnen vragen en verwachten.

Eén van de geïnterviewden merkt wel op dat het belangrijk is, ook naar opdrachtgevers of fondsen toe, om niet te veel 'buiten je schoenen te gaan lopen'. Het zijn niet de makkelijkste jongeren waarmee gewerkt wordt en af en toe zal er ook iemand terugvallen. Opdrachtgevers, subsidieverstrekkingen en geïnteresseerde fondsen moeten zich hier wel bewust van zijn en hier ook tegen kunnen.

Bezuinig niet op de verkeerde dingen!

Bezuinigingen zijn een actueel thema. Geïnterviewden zijn bang dat de bezuinigingen ten koste gaan van overlastgevendende groepen in de wijk; hier zou niet op bezuinigd moeten worden. De schaal waarop de projecten en de activiteiten zich afspelen - veelheid aan soorten projecten en activiteiten, wijkbreed en de hele week door - zorgt voor een behoorlijke druk op de professionals van TOS. Voor TOS, de partij die de uitvoering voor The Urban Family op zich heeft genomen, is het op dit moment bijna niet meer mogelijk de kosten die met The Urban Family gemoeid gaan op zich te nemen (TOS, 2011b). Hierdoor loopt de voortgang van The Urban Family gevaar.

Toch vormen de bezuinigingen een kans voor zowel The Urban Family als voor andere partijen, zoals de deelgemeente en woningcorporaties. De bijbaanprojecten bieden relatief goedkope arbeidskrachten en daarmee de mogelijkheid om bepaalde klussen goedkoop uit te voeren. Het inzetten van deze arbeidskrachten betekent dat een aantal jongeren (op structurele basis) werkervaring en competenties opdoet voor een toekomstige baan. Jongeren zonder perspectief voor de toekomst kunnen op deze manier de goede kant op worden geduwd en mogelijk met deze ervaring later zelf economisch bijdragen aan de maatschappij. Dit zijn dezelfde jongeren die anders op straat zouden hangen, criminele activiteiten zouden ondernemen en overlast zouden veroorzaken. De bezuinigingen bieden dus mogelijkheden voor de deelgemeente, woningcorporaties en andere partijen in de wijk.

Betrokken professional essentieel

Het succes van The Urban Family is ook voor een belangrijk deel te danken aan de creativiteit, slimheid en inzet van de projectleider van TOS en de intensieve samenwerking met en inzet van andere partners. De stadsmarinier verwoordt dit aldus: *'Heel veel van het succes van The Urban Family hangt af van de personen die erachter zitten. De energie, creativiteit en slimheid van de projectleider van TOS kun je niet kopiëren. Dit is de kracht van het project, maar ook lastig voor de kopieerbaarheid.'*

Uiteindelijk moet je om het project uit te breiden of te kopiëren wel mensen hebben die het goed doen. Heel goed kijken wie het proces leidt en hoe die er in staat. Wat is zijn/haar kijk, ideeën, et cetera. Tegelijkertijd: als we die mensen kunnen vinden, dan is de sky the limit.'

6. Conclusie

In oktober 2010 werden door TOS en Reel Events de eerste stappen gezet om met een aantal harde kern jongeren van de Bellamy groep toe te werken naar het opzetten van een stichting rond welzijnswerk in de wijk Spangen. De projectleider van TOS heeft vier jongens op basis van hun talenten en hun prominente rol in de groep gevraagd om mee te doen. Het doel van de stichting, genaamd The Urban Family, is jongeren te stimuleren en te helpen voordat zij afglijden in de maatschappij. Het ontwikkelen van talenten en het leren van competenties en vaardigheden voor de toekomst staan daarbij centraal: zowel binnen de stichting zelf, als bij de projecten waar The Urban Family zich op richt. De stichting moet een semicommerciële organisatie worden die niet alleen afhankelijk is van subsidies, maar zelf ook inkomsten genereert.

Nu, een jaar verder, zijn er grote stappen gezet. De vier jongens volgen allen een opleiding waar zij zaken leren die belangrijk zijn om de stichting in de toekomst zelf draaiende te houden. Ook hebben of krijgen de jongens een mentor die ze begeleidt en toegang biedt tot het professionele netwerk dat zij nodig hebben voor de stichting. Ondertussen hebben zij zich met succes beziggehouden met meerdere projecten, waaronder het geven van rap-workshops aan basisschoolleerlingen met als resultaat de cd 'Wijkregels', een (commerciële) brassband met tieners die licht overlastgevend waren, en bijbaanprojecten waarbij jongeren betaald werk doen in de wijk. TOS en The Urban Family hebben een aantal belangrijke uitgangspunten die bijdragen aan het succes. Jongeren zijn verantwoordelijk voor hun eigen leven. Ze krijgen nu kansen, maar moeten deze kansen wel zelf pakken. Dit geldt zowel voor de vier jongens die de stichting opzetten als voor de jongeren die meedoen aan de projecten. Meedoen met The Urban Family of met projecten die door The Urban Family georganiseerd worden betekent: op tijd aanwezig zijn, afspraken nakomen en geen contact hebben met de politie - want dat schaadt de reputatie van The Urban Family en van TOS. Jongeren hebben dus daadwerkelijk wat te verliezen: wie zich niet gedraagt, wordt uit de groep gezet.

De resultaten van The Urban Family als stichting in wording zijn veelbelovend voor de toekomst. De overlast rond het plein is sterk afgenomen, het aantal meldingen bij de politie is op een hand te tellen. Ook is er een afname van graffiti in de wijk. Voor de vier jongens van The Urban Family is er veel veranderd nu zij bezig zijn met het opzetten van de stichting. Zij werken aan hun eigen toekomst en met The Urban Family ook aan de toekomst van hun wijk en hun (toekomstige) gezin. Via de projecten waarbij The Urban Family betrokken is krijgen andere jongeren behalve een positief rolmodel, ook de kans om zelf talenten te ontwikkelen en de nodige vaardigheden en competenties op te doen voor een serieuze baan. Bijvoorbeeld via een stage bij The Urban Family of via de bijbaanprojecten. Nog niet alle bewoners rond het Bellamyplein ervaren de positieve resultaten van het werk van The Urban Family. Toch zien de betrokken partijen wel de positieve gevolgen van de projecten voor wijk, bewoners en jongeren. Jongeren worden serieus genomen, hangen in de tijd dat zij bezig zijn niet op straat, verdienen geld terwijl zij de wijk opknappen, en werken aan hun toekomst. Bewoners en jongeren leren elkaar kennen en zien ook de positieve kanten van elkaar. Tegelijkertijd kunnen de jongeren betrekkelijk goedkoop werk doen voor woningcorporaties, gemeente, maar ook bewoners.

Resultaten voor de toekomst zijn in dit stadium nog lastig te voorspellen. Verscheidene jongeren, waaronder de vier jongens van The Urban Family zelf, zijn op dit moment door The Urban Family wel serieus met een opleiding bezig. Elke jongere die deze stap kan maken is er één. The Urban Family kan met de huidige benadering mogelijk nog een groot aantal jongeren over de streep trekken om talenten te ontplooien en kennis en vaardigheden op te doen, en zo de wijk als geheel te ontwikkelen. De commerciële benadering is een manier om The Urban Family in de toekomst

(gedeeltelijk) zelfvoorzienend te maken. Op dit moment vraagt The Urban Family echter wel een bovenmatige inzet van de betrokken professionals van TOS. Bovendien is het project financieel voor TOS bijna niet meer op te brengen. Gericht werken aan de toekomst van deze jongeren vraagt om een meerjarige investering en betrokkenheid bij de groep. De kans is anders aanwezig dat de jongeren weer terugvallen in hun oude patroon.

7. Literatuur

Geraadpleegde documenten

- Stichting Thuis Op Straat Deelgemeente Delfshaven (2010a). *Jaarverslag 2009: Effectief in de wijk*. Rotterdam.
- Stichting Thuis Op Straat Deelgemeente Delfshaven West (2010b).
- Stichting Thuis Op Straat Deelgemeente Delfshaven West (2011a). *Jaarverslag 2010*. Rotterdam.
- Stichting Thuis Op Straat Deelgemeente Delfshaven West (2011b). Verantwoording: Groepsaanpak Bellamy Family.

Geïnterviewden

- Projectleider Thuis Op Straat/Directeur Reel Events in combinatie met twee leden van The Urban Family.

Telefonisch interview

- Wijkagent Spangen-West.
- Wijkconciërge Oud Mathenesse en Het Witte Dorp voor Woningcorporatie Woonbron.
- Stadsmarinier Deelgemeente Delfshaven, Openbare orde en veiligheid.
- Buurtmakelaar bij Stichting Delphi Opbouwwerk.
- Bewoner/contactpersoon fondsenwerving.

Gesprekjes op straat

- Twee jongeren.
- Zeven bewoners met verschillende etnische achtergronden die rond of nabij plein wonen.

Colofon
uitgave

Verwey-Jonker Instituut
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
telefoon 030-2300799
telefax 030-2300683
e-mail secr@verwey-jonker.nl
website www.verwey-jonker.nl

D8597265rg/jd

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2011

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.